

Språk- og kulturforståelse er alfa og omega

Det kom frem da Oslo legeforening samlet førti leger til refleksjon rundt temaet tokulturelle leger i et flerkulturelt Helse-Norge – ressurser og utfordringer.

– Hvor norsk må man egentlig være for å være lege i Norge? spurte arrangørene. Tanken bak temamøtet var å kartlegge behovet de tokulturelle legene har i forhold til pasienter, kolleger og arbeidsgivere, samt deres karrieremuligheter.

Oppmuntret av kolleger

Legeekteparet Faiza Basharat og Bilal A. Ata kom fra Pakistan til Norge i 1987. De er i dag henholdsvis fastlege og spesialist i allmennmedisin og spesialist i indremedisin.

– I 1987 var retningslinjene uklare for innvandrere som kom fra den tredje verden. Det var vanskelig å finne ut hvor man kunne få råd og informasjon, sa Basharat.

– Språket og forståelsen av norsk kultur er nøkkelen til å fungere i samfunnet. Da vi kom til landet for 17 år siden, fantes det ingen ordbok med oversettelse fra urdu til norsk. Vi oversatte først fra urdu til engelsk og så fra engelsk til norsk. Det var meget tidkrevende, fortalte hun. – Jeg følte mye frustrasjon på grunn av språkproblemer, men ble hele tiden oppmuntret av mine norske kolleger. De viste forståelse og gav bred støtte. Jeg lærte mye gjennom omgang med norske venner og kolleger, men savnet kurs i norsk kultur og historie spesielt rettet mot leger. Kanskje Legeforeningen kan gjøre noe med det? spurte hun.

Referanser helt nødvendig

– Mange var skeptiske til oss, og det var vanskelig å få den første jobben, sa Basharat. Hun har aldri opplevd det medisinsk-faglige som noe problem, og kom raskt inn i hvordan arbeidsplassen var organisert. Det var kun språket som la hindringer.

– Uten referanser og uten å være kjent i et system, er det er vanskelig for oss å få jobb, sa Bilal A. Ata. – Jeg fikk gode referanser i min første jobb, og det hjalp meg da jeg søkte min neste. Jeg har heller aldri følt at det har vært problemer knyttet til min faglige kompetanse. Vi må være kompetente og vi må kunne språket godt, men kolleger og arbeidsgivere må ha forståelse for at det kan ta tid å lære språket, sa han.

Tariq M. Rana kom til Norge fra Pakistan i 1986. Han er nå seksjonsoverlege ved Ullevål universitetssykehus.

– Jeg har ikke fått en eneste stilling gjennom ordinær søknad. Personlig kontakt har vært helt nødvendig, sa Rana. – Dessverre er det slik at søknader ikke blir åpnet hvis de har et utenlandsk navn. Jeg har

Å bli godt mottatt av kolleger og god veiledning er viktig mener (f.v.) Bilal A. Ata, Anne Katrine Nore, Faiza Basharat og Rana M. Tariq. Foto Lisbet T. Kongsvik

kontaktet Legeforeningen i håp om at det blir satt fokus på denne problemstillingen, la han til.

Forsinket karriereutvikling

– Mange utenlandske leger blir liggende flere år etter sine norske kolleger i karriereutvikling, sa Rana. Det er mye byråkrati og mange kurs å forholde seg til. – Jeg hadde turnus fra Pakistan og fem års jobberfaring fra utlandet da jeg kom til Norge. Likevel tok det ti måneder før jeg fikk min første jobb som vikar ved Oslo Legevakt. Jeg var ferdig utdannet lege i 1985 og fikk først autorisasjon i Norge seks år senere. Jeg føler at jeg har tapt mye tid, og at jeg burde ha benyttet årene fra 1985 til 1991 til å bygge opp min karriere, fortsatte han. Rana foreslo at det gis studielån til utenlandske leger de årene de trenger faglig oppdatering.

Bygger broer

– På legevakten har vi problemer med språket også fordi pasientene har det. Hvis legen har språkproblemer i tillegg, blir det ekstra ille, sa Anne Katrine Nore, avdelingsoverlege ved Oslo Legevakt. Nore la til at de utenlandske legene er viktige og nødvendige, fordi det i Oslo er mange pasienter med forskjellig etnisk bakgrunn som det kan være vanskelig å forstå. – Det er viktig at vi som kolleger gir en systematisk og god veiledning til våre utenlandske kolleger. De er med på å bygge broer i et flerkulturelt norsk samfunn, sa avdelingsoverlegen.

Lisbet T. Kongsvik

lisbet.kongsvik@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Litteratur

1. Kongsvik LT. Utenlandske leger i Norge – kulturkollisjon eller språkproblemer? Tidsskr Nor Lægeforen 2004; 124: 992.

Godkjente spesialister

Oversikten over godkjente spesialister blir oppdatert i etterkant av sentralstyrets møter. Listen (per 31.8. 2004) finner du på: www.legeforeningen.no/index.gan?id=1707

Kompensasjon for Helsenett

Generalforsamlingen i Alment praktiserende lægers forening (Aplf) har pålagt styret å arbeide for at alle kostnader i forbindelse med allmennlegenes tilknytning til nasjonalt/regionalt helsenettverk kompenseres fullt ut. Dette ønsker man sikret i et avtaleverk før legene knytter seg til nettverket.

Legearbeid utover dagens regelverk

Generalforsamlingen i Aplf har gitt styret pålegg om å arbeide for at fastleger ikke kan pålegges legearbeid utover det som inngår i dagens regelverk. Fastleger kan heller ikke på frivillig basis påta seg legearbeid på bekostning av legens plikt til offentlig allmennmedisinsk arbeid, med mindre det er godkjent av samarbeidsutvalget i kommunen.

Bedre forhold på legevakt

Styret i Aplf har fått i oppdrag å arbeide for bedre arbeids- og lønnsforhold på legevakt, i kommuner med og uten interkommunale legevakter. Generalforsamlingen bad spesielt om at det innføres minimumsgrenser for vakthypighet, med femdelt vakt som minimum og tredelt vakt som absolutt nedre grense, i perioder med sykdom eller annet fravær.

Allmennmedisinsk forskning

Aplfs generalforsamling har pålagt styret å arbeide for best mulig økonomiske vilkår for allmennmedisinsk forskning. Generalforsamlingen forutsatte at utvidet forskningsinnsats i allmennmedisin finansieres gjennom statlige midler, og motsetter seg at det avsettes av legenes midler til dette formål gjennom normaltarifforhandlingene.

Spesialisttaksten

Aplfs generalforsamling pålegger sine medlemmer i Legeforeningens tariffutvalg å arbeide aktivt for at spesialisttaksten i allmennmedisin fullt ut forblir en refusjonstakst.

Den medisinske etikkens dag

18. september er utpekt som Den medisinske etikkens dag. Datoen er valgt til minne om etableringen av Verdens legeorganisasjon (WMA), som var 18.9. 1947. Les mer: www.wma.net/e/ethicsday_2004.htm